

ממצאי סקר מקביל שנערך בקרב הציבור הישראלי והפלסטיני

מצורפים קבצים עם תוצאות שני סקרים שנערכו עבור מכון IPS במרכז הבינתחומי לקראת כנס הרצליה ה-14, על עמדות הציבור הישראלי, אותו ערכה ד"ר מינה צמח ממכון מדגם ועל עמדות הציבור הפלסטיני, אותו ערך ד"ר חליל שיקאקי.

[סקר - תפיסות ועמדות הציבור הישראלי לגבי מדיניות הביטחון](#)

[Palestinians After Reconciliation - Khalil Shikaki](#)

הסקרים נערכו לאחר הקמת ממשלת האחדות הפלסטינית.

עיקרי ממצאים סקר של מכון מדגם של מינה צמח ומנו ברק, בקרב הציבור הישראלי:

רוב קטן של הישראלים, 51 אחוז מול 45 אחוז, תומך במשא ומתן עם ממשלת הטכנוקרטים הפלסטינית, באם תקבל את תנאי הקוורטט 32% או ללא תנאים מוקדמים 19%. הדבר בולט יותר בקרב גברים בעוד שבקרב נשים, יש התנגדות של כ-60 אחוז למהלך זה.

אין תמיכה משא ומתן עם החמאס. כשליש מהנשאלים מסכימים לכך, אם החמאס יכיר בישראל, דתיים וחרדים מתנגדים לשיחות עם החמאס, גם אם יכיר בישראל. בקרב חילונים יש רוב ברור לשיחות עם החמאס, אם החמאס יכיר בישראל - 41 אחוז או ללא תנאים מוקדמים 17 אחוז החלופה המועדפת על ישראלים, אם כי לא על רובם, היא לחזור למשא ומתן במטרה להגיע לפתרון שתי מדינות לשני עמים.

עיקרי ממצאי הסקר שנערך פרופסור שיקאקי, בקרב הציבור הפלסטיני.

רוב הפלשתינים סבורים שמשמעות כינון ממשלת האחדות אינה סגירת דלת המו"מ רוב הפלשתינים רוצים שממשלת האחדות תקבל את תנאי הקהילה הבינלאומית רוב הפלשתינים סבורים שבהצטרפות חמאס לממשלת האחדות מכירה התנועה למעשה בתנאי הקהילה הבינלאומית רוב הפלשתינים בעד פירוק הארגונים החמושים בעזה מנשקם - במקרה של הסכם תנאים עם ישראל רוב הפלשתינים מתנגדים לחזרה לאינתיפדה אלימה רוב הפלשתינים תומכים בפנייה לבית המשפט הבינלאומי גם במחיר פירוק הרש"פ

סין לא רוצה להחליף את ארה"ב

האן טן ברוק, הולנד: "אנו חושבים שהסכסוך הישראלי פלסטיני יכול להיפטר ללא צד שלישי, והתוצאות של 9 החודשים האחרונים מראים זאת"

וונג סוולאו, סין: סין אינה רוצה להחליף את ארה"ב במזרח התיכון, אבל יש לה דרך אחרת לפתרון הקונפליקט: לקדם טבעת כלכלית בין סין למדינות ערב"

במושב בנושא "המעצמות גלובליות והמזרח התיכון: האם הן מסוגלות לקדם שלום וביטחון אזורי?", שהתקיים בכנס הרצליה, שנערך ע"י מכון IPS במרכז הבינתחומי, השתתפו: אלוף (מיל.) **עמוס גלעד**, ראש האגף המדיני-ביטחוני, משרד הביטחון; **ד"ר מתיו ספנס**, סגן מזכיר ההגנה לענייני מדיניות המזרח התיכון; **ד"ר ראלף בראוסקיפ**, סגן שר ההגנה של גרמניה; **האן טן ברוק**, חבר בית הנבחרים ההולנדי ודובר לענייני חוץ ויו"ר הוועדה לכוחות הביטחון; פרופ' **אמיתי עציוני**, מנהל המכון ללימודי קהילתנות באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון; **פרופ' וונג סוולאו**, מנהל המרכז ללימודי המזרח התיכון בבית הספר הבינלאומי באוניברסיטת פקינג, סין. מנחה: **זלמן שובל**, לשעבר שגריר ארה"ב בישראל.

זלמן שובל: "אנו בשלבי סיום של המשא ומתן עם הפלסטינים. אנשים שוכחים שלפני זמן מה כל שיחות השלום עם השכנים היו ללא סיוע של ארה"ב ושל אירופיה, אלא היו יוזמות אך ורק של שני הצדדים כי הם רצו להגיע להסכם. כמובן בסיוע של ארה"ב אך ללא התערבות מלאה. הנושא הישראלי-פלסטיני ישמש תפקיד מרכזי בשמירה על יציבות באזור, על ידי שמירה על כוחה הצבאי של ישראל וכמובן שיתוף פעולה אסטרטגי של ישראל וארה"ב".

מתיו ספנס: "למרות כול הדיבורים שקיימים לארה"ב יש 10000 חיילים באזור המזה"ת. הכוחות שקיימים פה הם לא אסטרטגים אלא הם כאן על מנת לשמר את המחויבות של ארה"ב לאזור. ארה"ב רוצה לשמר את היתרון הצבאי של ישראל באזור ולכן השקיעה 3.1 מיליארד דולר בטכנולוגיה נשק ועוד. ארה"ב כאן כדי להישאר והיא מחוייבת".

עמוס גלעד: "אנו צריכים לעשות את הטוב ביותר, כמובן תחת חסות ארה"ב, בכל הקשור למצרים. יש לנו תמיכה גדולה מגרמניה, וסיוע צבאי, כמו הצוללות. יש לנו מציאות חדשה שיש מדינות שיש ברשותן נשק כימי, שמערערות את ביטחון

האזור. אתגר נוסף הוא שיש מדינות שהן לא מדינות יותר, סוריה היא לא מדינה יותר. כנ"ל לוב. מי שכן יציב הוא המלכויות".

האן טן ברוק: "אנו חושבים שהסכסוך הישראלי פלסטיני יכול להיפטר ללא צד שלישי, והתוצאות של 9 החודשים האחרונים מראים זאת. אנו מקווים שממשלת האחדות לא תפגע במשא ומתן ותמנע את תהליך בשלום, עליה להכיר במדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית. במקרה הספציפי הזה, באירופה יש נטייה לפרש לא נכון את מה שקרה בחודשים האחרונים. אני חושש שכול השיח הזה יסתים ושלא יחזרו לשולחן הדיונים, ובסופו של יום אין אלטרנטיבה אחרת.

וונג סוולאו: "כולם מדברים על האיום הסיני, כמובן שאני לא רוצה להגיב לזה. אני מאמין שסין יכולה לחולל שינוי ואינה רוצה להחליף את ארה"ב במזרח התיכון, אבל יש לה דרך אחרת לפתרון הקונפליקט. לכן הנשיא החדש שלנו החליט לקדם שתי יוזמות: האחת לקדם טבעת כלכלית בין סין למדינות ערב, תכנית עליה כל הצדדים כבר הביעו הסכמה. והשניה להחזיר לחיים את הגדולה של סין. המטרות העקרויות של סין הן לקדם מסחר, השקעה, חלופה של אמנים, והכשרת כישרונות. כך, ללא שליחת כוחות צבאיים סין מיעה את הרצון שלה לסייע בדרכים אחרות.

סין וישראל שואפת לשיתוף פעולה טכנולוגי מדעי וצבאי. לאיראן וסין יש שת"פ אנרגטי מבני והשקעתי. בין סין וטורקיה מתקיים מסחר, השקעה ושת"פ פוליטי.

דברי שר הרווחה, אבנר סטפק, מאו לוי

משה כחלון: "השר"פ ישפיע על החוסן החברתי שלנו. זו תהיה טעות איומה לאפשר תיירות מרפא ושר"פ בבתי חולים ציבוריים" | **אבנר סטפק:** "משרד רווחה שמסיים עם עודף תקציבי השר צריך להתפטר" | **מאו לוי:** "יש מיליונר בכל קרן רחוב בתל אביב היום אבל תרבות הפילנתרופיה עוד לא מוכרת למיליונרים הצעירים שמכרו את הסטארטאפ שלהם"

בפאנל העוסק בחוסן החברתי, שהתקיים בכנס הרצליה ה-14 **שעורך מכון IPS במרכז הבינתחומי**, השתתפו: **מאו לוי**, מנכ"ל קרן אספר; **מר אבי נאור**, מייסד ויושב ראש, עמותת אור ירוק; **מר אבנר סטפק**, חבר מועצת המנהלים, בית השקעות מיטב דש; **מר חנוך ברקת**, מנכ"ל קרן דואליס להשקעות חברתיות. מנחה: **גב' אהובה ינאי**, מנכ"ל מתן

את המושב פתח **מר משה כחלון**, יושב ראש המרכז לרפורמות ומנהיגות - המכללה האקדמית נתניה; לשעבר שר התקשורת ושר הרווחה

משה כחלון: "השר"פ ישפיע על החוסן החברתי שלנו. זו תהיה טעות איומה לאפשר תיירות מרפא ושר"פ בבתי חולים ציבוריים. קשיש ששילם 60 שנה מיסים ומהכסף שלו מימנו הקמת בית חולים ומכשירים רפואיים, מקבל תור לעוד חצי שנה אבל בעל המרצדס מקבל את התור עוד באותו הערב. עם עשרת אלפיים דולר יש אנשים ששווים יותר. אם יש לך חליפת ורסצ'ה הבריאות שלך לא שווה יותר ובהבנה הזאת טמון החוסן החברתי שלנו. בתי החולים נמצאים בקשיים אבל הפתרון לא יכול לבוא על חשבון החולים"

אין דבר יותר מעורר השראה מהסולידריות החברתית במדינת ישראל, היא קיימת ולא צריך להספיד אותה. אבל תפקיד העמותות הוא להשלים את הממשלה ולא להיות במקומה. העמותות צריכות להיכנס בין הכסאות אבל לא לקחת את תפקיד המדינה שאחראית לאזרחיה. לאחרונה עמותות גדלו וצמחו ומגלגלות מליארדים ולמדינה נוח והיא זזה הצידה עוד קצת מבחינתה העמותה של אבי נאור תדאג לזהירות בדרכים. העמותות צריכות להיות סטארט אפ חברתי ולא להחליף את הממשלה".

אבנר סטפק: "יש לנו אחריות גדולה מאוד לצמצום הפערים החברתיים. משרדי הממשלה הם חסרי יכולת מעשית בתחום אחריותם ולא סתם העמותות נכנסו וגדלו. ירד שלג באילת באוגוסט לפני שהציבור יראה ויקבל לפעמים כספים שנמצאים במשרדי הממשלה ומיועדים לטובת הציבור. אני פסימי. משרד רווחה שמסיים עם עודף תקציבי, השר צריך להתפטר או להיות מפוטר. איך יש עודף במשרד רווחה? התנהלות הממשלה מחייבת את העמותות ומי שמגבה אותן פיננסית לעסוק בדברים שהם לא בהכרח מתפקידנו".

"יש נטייה טבעית ואגואיסטית לאנשים שמיזמים חברתיים יקראו על שמם אבל זה פחות חשוב ולפעמים צריך לעבוד יחד ולמזג מיזמים. עמותות הן לא עסק אבל צריך להסתכל על התשואה החברתית ולנהל נכון את המיזם החברתי".

המשקל של הפילנתרופים בישראל הולך וגדל, אך מכיוון שהפילנתרופיה בישראל היא יחסית חדשה והשוק עוד מתפתח יש התמקדות בהשקעה בישראל ופחות בפילנתרופיה בשווקים אחרים וביהדות העולם".

אהובה ינאי: בסקר שערכנו אנו רואים ש 63% מהציבור חושבים שצריך להגדיל את התרומה של אנשי עסקים וחברות. יש הבנה גדולה בקרב הציבור שלפילנתרופיה יש תפקיד חשוב מאוד בחוסן החברתי ושיש אחריות גם של יהדות העולם לתרום לישראל.

מאו לוי: ממשלות יחסכו בכסף לעמותות ותרבות כדבר ראשון, פילנתרופיה יכולה לקחת סיכונים. ארגונים הנשענים על תמיכה מדינית נמצאים בבעיה כלכלית ונאלצים לפעמים לרקוד לצילי הממשלה. יש מיליונר בכל קרן בתל אביב ממכירת סטארט אפ והתורמים צריכים לבוא מהארץ ופחות מארה"ב כמו שהיה נהוג עד היום, אבל לוקח זמן לבנות תרבות של נתינה ופילנתרופיה. אנחנו עושים המון פעילות בישראל ומשכנעים תורמים מרחבי העולם לתרום לפעילות בישראל אבל פחות הצלחנו לגייס תורמים ישראליים. צדקה שונה מפילנתרופיה, צדקה זה חלק ממה שאנחנו ותמיד נותנים. אבל פילנתרופיה הוא קונספט אחר.

אבי נאור: שוק הפילנתרופיה בישראל זה רק 16 מיליארד שקל, זה כלום. חצי מזה מגיע מחו"ל וחצי מאנשים פרטיים בישראל. עם הכסף הזה אין אפשרות להחליף מדינה או ממשלה. הפילנתרופיה היא יותר גמישה וזריזה, אבל השפעה ברמה הלאומית שייכת לריבון. לפעמים חושבים שאור ירוק לקחה לעצמה תפקיד להחליף את המדינה אבל זה לא נכון. תקציב אור ירוק זה 20 מיליון שקלים בשנה אבל של המדינה הרבה הרבה יותר.

השותפות עם העולם היהודי היום היא בגובה העיניים זה כבר לא הדוד העשיר מאמריקה והניהול צריך להיות שקוף ובשיתוף פעולה. ישראל תהפוך לרלוונטית ותחזק את הקשר עם היהודים בארה"ב דרך הפעילות הזאת.

כשאני מסתכל על החברה הישראלית אני לא גאה במיוחד, אנחנו נפרדים במישורים רבים, הצפון מהדרום, חילונים מדתיים, יהודים מערבים, ואני מאמין בכוחה הרב של החברה האזרחית להוביל ולהיות הסמן הקבוע שמכוון ולוחץ לשינוי. הכספים הגדולים צריכים לבוא מהמדינה, לא בכוחה של הפילנתרופיה למגר את העוני.

חנוך ברקת: שוק הפילנתרופיה בישראל עוד לא מפותח גם ברמה העסקית. בעוד עשר שנים צריכה להיות פה תעשייה של עסקים חברתיים בהיקפים משמעותיים כמו שקרה בישראל בתעשיית ההייטק. זה יוביל אותנו לחברה שיוונית ובריאה יותר.

דברי שר הביטחון יעלון בכנס הרצליה

ח"כ רא"ל (מיל.) משה (בוגי) יעלון, שר הביטחון פתח את יומו השלישי והאחרון של כנס הרצליה ה-14 בביתחומי בהרצליה:

רוב התוכניות המבוססות על נסיגות מיו"ש, מוצגות תוך התעלמות מניסיונותינו החוזרים ונשנים ליישב את הסכסוך בינינו לבין הפלסטינים. הפלסטינים ישמחו לדבר על מפות, כי במצב כזה הם רק מקבלים ולא נותנים דבר. אין שלום כי יש סרבנות פלסטינית. הרשות הפלסטינית, הנחשבת למתונה, כופרת בזכותנו לבית לאומי. מי שאינו מבין את זה אינו מבין מדוע הסכסוך לא נפתר. **מבחינתנו הפיוס הוא מצג שווא.** אם משהו עלול לקרות מהפיוס, זו השתלטות של חמאס על יו"ש. זה יביא אותנו למצב כמו בעזה. זה יהיה בלתי נסבל ביטחוני.

האיום שנהפוך למדינת אפרטהייד הוא קשקוש. מי שחי כאן יגיד שאיננו מדינת אפרטהייד. יעידו על כך הערבים והקהילה הערבית-נוצרית, היחידה במזה"ת שגדלה. **אם תהיה שיבת פליטים לישראל לא יהיה שלום. זה יערער את היציבות.** אני מקדש חיי אדם על פני אדמה, אבל במקום שטחים תמורת שלום קיבלנו שטחים תמורת טרור ושטחים תמורת רקטות בעזה.

הציר הרדיקאלי-שיעי ומשטרו של אסד נתמכים על ידי הרוסים. התחמושת שמגיעה לסוריה כדי להציל את אסד, מגיעה לעיתים למשתמשים סופיים לאו דווקא בסוריה. כל שרי ההגנה מאירופה שפגשתי, סיפרו על חששם מג'יהאדיסטים אירופאים שנלחמים בסוריה וחוזרים לאירופה, ואז יהפכו לאיום פנימי במדינותיהם. יש שחיקה באיום הכימי הסורי. איננו יודעים לומר את השורה התחתונה, אבל **אנחנו עוקבים בדאגה אחר האפשרות שהסורים יסתירו נשק כימי.**

תחום הסייבר הוא שיש בו גם איומים וגם הזדמנויות ואנו משקיעים בו רבות. רק אתמול אישרתי תוכניות הכשרה בסייבר של תלמידי תיכון. **אנו משנים מאזן הכוחות. פחות טנקים, יותר השקעה בחימוש מדויק, בסייבר, בהגנה האקטיבית.** לכל אורך הדרך השקעה במודיעין. המפתח הוא מודיעין איכותי. חשובה מאוד ההשקעה בחימוש המדויק באוויר, בים וביבשה, ושמירה על על התמרון הקרקעי - לעשותו מתוחכם יותר ואפקטיבי יותר.

המצב הביטחוני עולה כסף. צריך להשקיע כדי להיות עם מודיעין איכותי. כשהייתי ראש אמ"ן תקציבי היה כ-900 מיליון ש"ח. היום התקציב הוא 2 מיליארד ש"ח. **אם לא יחודשו הלחצים והסנקציות הכלכליות על האיראנים, הם ימשיכו לתמרן למרות שהם חייבים הסדרה. העיקר מבחינתם זה להרוויח זמן.** אסור שיירד מהשולחן נושא הטרור שהאיראנים מפעילים והטילים ארוכי הטווח שהם מפתחים, כולל כאלו לטווח של עשרת אלפי ק"מ שיאיימו על ארצות הברית.

החשיפה לאור השמש של פרשות שחיתות שונות היא חשובה. טוב לחשוף ולא להרפות מזה, כדי לחזק את האמון של העם בהנהגתו. זו שאלה קריטית לביטחון הלאומי.

כחלון בכנס הרצליה: זו תהיה טעות איומה לאפשר תיירות מרפא ושר"פ בבתי חולים

משה כחלון, לשעבר שר הרווחה והתקשורת, השתתף בכנס הרצליה ה-14 במרכז הבינתחומי, בפאנל העוסק בחוסן החברתי ואמר, כי "החוסן החברתי שלנו יושב בשר"פ. זו תהיה טעות איומה לאפשר תיירות מרפא ושר"פ בבתי חולים ציבוריים. קשיש ששילם 60 שנה מיסים ומהכסף שלו מימנו הקמת בית החולים ומכשירים רפואיים, אבל הוא מקבל תור לעוד חצי שנה ובעל המרצדס מקבל את התור עוד באותו הערב. עם עשרת אלפיים דולר יש אנשים ששווים יותר. ואם מע"צ תהיה בקשיים יבקשו מאיתנו לשלם עכשיו על כביש החוף? אם יש לך חליפת ורסצ'ה הבריאות שלך לא שווה יותר ובהבנה הזאת טמון החוסן החברתי שלנו."

ראש עיריית לוס אנג'לס, חולדאי, משה פדלון, צבי אקשטיין

בכנס הרצליה ה-14 התקיים מושב בנושא 'צינון שוק הנדל"ן': חלקן של הרשויות המקומיות ביצירת דיור בר השגה' בהנחייתה של נעמה סיקולר. משתתפי המושב: The honorable Antonio R. Villaraigosa, 41 st mayor of los angeles (2005-2013), professor of the practice of policy, USA price school of public policy, ד"ר אפרת טולקובסקי, מנכ"ל מכון גזית גלוב לחקר הנדל"ן, המרכז הבינתחומי, מר רון חולדאי, ראש עיריית תל אביב-יפו, מר משה פדלון, ראש עיריית הרצליה, פרופסור צבי אקשטיין, דיקן בית הספר לכלכלה, המרכז הבינתחומי הרצליה, לשעבר המשנה לנגיד בנק ישראל.

אנטוניו וילארגוזה: בעיית הדיור בישראל לא שונה ממקומות רבים בעולם. גם בתקופתי כראש עיריית לוס אנג'לס נאבקנו לטפל בדיור בר השגה. לא משנה איפה אתה גר בעולם, לא משנה מה גודל העיר, לא משנה איפה אתה ראש עיר - בכל מקום ישנה בעיית תחבורה, ביטחון, איכות הסביבה וכמובן בעיית דיור בר השגה. האתגר לערים שמושכות אנשים רבים לעבוד ולחיות בהן הוא דיור בר השגה. בארה"ב קיים שיתוף פעולה בין הרשויות השונות, אולם מדובר בסוגיה שעל ראש העיר לפתור. האתגר הוא שלאנשים יהיה את הדיור הראוי בכדי שיוכלו לעבוד ולחיות בעיר. תמיד יש מתח בין המחוקקים והקונגרס, אני הגשתי תכנית לדיור בסך 5 ביליון דולר. וזה אך ורק לעיר לוס אנג'לס. הקמנו קרנות נאמנות שיתנו הלוואה על מנת לבנות דירות באזורים שונים בעיר. דבר נוסף שעשינו היה הקלה במיסים לצורך עידוד השקעות בעיר. כלי נוסף ואינו ייחודי ללוס אנג'לס הוא שימוש בהגדרת אזור שבו יש מימון והקלה במס. יש להקצות מספר מסוים מתוך הדירות הנבנות לרכישה בסכום שהוא בר השגה. השתמשנו בבונוסים שמאפשרים לקבלנים הללו לבנות מספר דירות נוסף ממה שהוקצה לאותו אזור ובכך מספר הדירות שהן ברות השגה גדל. את אותו העיקרון יישמנו גם על מקומות חניה. צריך לבנות חכם, לבנות ירוק, ולפיכך אפשר לתת בונוסים שונים. ברוב הערים יש בירוקרטיה, בלוס אנג'לס היית צריך לעבור בין 14 מחלקות שונות עד למתן אישור בנייה. כשהפכתי לראש עיר הורדתי מ-14 מחלקות ל-2 מחלקות וכיום יש רק מחלקה אחת אותה צריך לעבור לצורך קבלת אישור הבנייה. זה חסך זמן וזמן זה כסף. המצב היום חוסך כסף לקבלנים. עודדנו קבלנים שמציעים דיור בר השגה, ולכן הם היו קופצים לראש הרשימה למתן אישורי בנייה".

אפרת טולקובסקי: בישראל רידדו את הדיון על שליטה של מנהל מקרקעי ישראל. מחירי הדירות הריאליים בישראל 98 עד 2000 ירדו ב-18% ובאזורים מסוימים אפילו הרבה יותר. שינוי המגמה התחיל ב-2005, מאז 2008 אנחנו רואים עלייה גבוהה במחירי הדירות. לפי המדד שלנו ב-2013 המחירים יחסית יציבים. צועקת על חולדאי "אתה אל תחייך, אצלך הם בתל אביב הם הכי גבוהים. דירות של כ-70 מטרים. ברבעון הראשון של 2014 אנחנו רואים ירידה של כ-1.5%, באזורי הביקוש היקף העסקאות ירד דרמטית.

רון חולדאי: "ההבנה שיש צורך לעבוד עם גורמים עירוניים בנושאי הדיור הגיעה גם לאובמה. הממשלה שולטת בשלושת הגורמים המשפיעים על הדיור בישראל: קרקע, תכנון וחקיקה. נכון להיום לדור הצעיר לא תהיה דירה לעולם. למדינה יש את הכלים לדאוג לדיור. שלא יספרו לנו סיפורים, המסקנה הבלתי נמנעת היא שאין מדיניות ואין תכנון. אולי הם רוצים שכל הצעירים יעברו לשטחים? יש לפתח תחבורה ציבורית מתקדמת ויעילה שתגדיר יעד של 45 דק הגעה למרבית היעדים. במציאות שבה הדיור יקר, איך מייצרים דיור שהוא בר השגה לציבורים מסוימים? אנחנו היום מאכלסים שני פרויקטים ב-30% פחות ממחירי השוק ויש לנו עוד פרויקטים נוספים.

יש בתל אביב המון קרקע של המדינה, הצענו למדינה לנהל עבורם את הקרקע. אם היו נותנים לנו לעשות את העבודה היינו בונים עוד מאות יחידות דיור בעיר. אנחנו הקטנו בתוכניות עתידיות את גודל הדירות הנבנות בעיר בכ-10% מטר בממוצע על מנת להוריד את המחירים.

מכמות הפופוליים סביב כל הנושא של תכנון ובניה - אפשר לבנות הרבה מאוד בתים. אין שוק תל אביבי, יש שוק מדינת ישראל. תל אביב היא הצופציק של הקומקום. במדינת ישראל הצליחו לטפל בנושא הדיור רק כאשר טיפלו בנושא באופן נקודתי. המציאות האורבנית של המדינה היא של קליטה של עולים, כיום יש שמונה מיליון תושבים וכ-800 אלף יחידות דיור סוציאלית".

צבי אקשטיין: "משבר הדיור הנוכחי הוא הזדמנות לרפורמה. מחיר מ"ר לעסקים לא עלה במרבית הארץ. עלויות הבנייה לא השתנו, הרווח היזמי גם לא השתנה, גם המיסוי לא. מה ההבדל? ההיצע - מלאי מתוכנן וזמין למגורים לעומת עסקים. ערים צפופות הן ערים יעילות, תל אביב לא צפופה ביחס לערים אחרות בעולם. פערי הארנונה למגורים ועסקים גורמים לתמריץ שלילי לבניית מגורים. לרשויות המקומיות אין אפשרות להכניס מספיק כסף ללא בנייה לעסקים. צריך לאזן את ההכנסה וההוצאה השולית למגורים ועסקים הרפורמה ארוכת טווח. חידוש העיר ויעילותה הוא מרכיב מרכזי בצמיחה כלכלית. ללא שיתוף פעולה בין השלטון המרכזי לעיר - זה לא יקרה. אפשר לעודד סיום מהיר של הבנייה. אם יעשו את כל המהלכים הללו אני חושב שמחירי הקרקע יתחילו לרדת. עלות הדיור היא המרכיב בעל המשקל הגדול ביותר בעול יוקר המחיה".

משה פדלון: "מאז כניסתי לתפקיד לפני חצי שנה לא אישרתי מטר אחד של בניית עסקים. יש לנו פוטנציאל של כ-45 אלף יחידות דיור. בשנה האחרונה אישרנו 170 פרויקטים לתמא 38. אני מנהל משא ומתן מול מנהל מקרקעי ישראל, רוצה להתחיל בנייה של 2000 יחידות דיור בשנה תמורת הנחה של 25% על הקרקע. החסמים שלנו הם בעצם מול הממשלה. הבירוקרטיה של הוועדה המחוזית מעכבת ומכבידה ומקשה עלינו להביא בשורה חברתית. כראש ראשות, יש לי הרבה אחריות אבל אי לי סמכות. אני מקווה שמישהו יתעשת בממשלה ויסיר את חסם הבירוקרטיה. אני מתחייב לאשר תוכניות בתוך שלושה חודשים. רק תנו לנו לעבוד".

דברי תא"ל איתי ברון

תא"ל איתי ברון, ראש חטיבת המחקר, אגף המודיעין, צה"ל: "לכ-80% מהמורדים בסוריה יש אג'נדה איסלאמית"

"הבעיות הכלכליות במדינות המזרח התיכון נמשכות ולכן התסיסה הציבורית ברחוב הערבי, והעוינות לישראל ימשכו גם בשנים הבאות"

"אירן מצייתת להסכם הביניים כרגע, אבל היעד הסופי של חתירה לנשק גרעיני היא תממש אותו גם אם יחתם הסכם"

"ישראל לא יכולה להיגרר למלחמות ארוכות"

"התופעה העדכנית המשמעותית היא המאמץ לבניית יכולת תקיפה מדויקת. באחת מהשיטות בעיקר מערכות מבוססות גיפאס זה שינוי משמעותי. היה לנו מונופול על יכולת מדויקת והיום זה משתנה בעיקר אצל אירן"

תא"ל ברון: "הסביבה האופרטיבית והאסטרטגית של ישראל מושפעת משלושה שינויים במקביל: תמורות גלובליים, הטלתה האזורית, שינויים במאפייני הלחימה שיוצרים סביבה אופרטיבית אחרת ומאתגרת.

כשמסתכלים על המזהה יש שורה של מאבקים חדשים וישנים המתנהלים ללא הכרה לאורך קווי שבר מגוונים.

אירן עם רוחאני ובמצרים אסיסי במאבקו עם האחים המוסלמים. **במאבקים עושה רושם שאין בעל בית בינלאומי. מאז 2011 ישראל לא במרכז, אבל הם משליכים על ישראל.**

מאז האביב הערבי משקלו של הציבור הערבי עלה. הוא יצא לרחובות ומשפיע על האג'נדה. גם במשטרים טוטליטאריים קשובים יותר לרוח ברחובות.

אפשר לראות את הגירעונות הגבוהים במדינות, שמראים שהסיוע העולמי לא מספיק. יש בעיות מבניות בכלכלות בהן אבטלת צעירים גבוהה, רמת חיים נמוכה וקיטוב. הבעיות הכלכליות במדינות המזרח התיכון נמשכות ולכן התסיסה הציבורית ברחוב הערבי, והעוינות לישראל ימשכו גם בשנים הבאות"

ישנם ארבעה מחנות מרכזיים: הציר הרדיקלי שמתלכד מול תקופת שפל. המחנה הסוני המתהווה אך המוגבל בהשפעתו. האחים המוסלמים התפוגגו אבל הרעיון נשמר. והג'יהאד העולמי שמספריו עולים. שילוב תופעות של התחלופה של השלטון מבין לאדן לזוואהירי שיש לו שאיפות אזוריות יותר. והשני הוא חדירה לאזורי הספר שהובילו להתבססותו של הג'יהאד העולמי.

סוריה במידה רבה מתפרקת. בשטח יש מלחמת התשה ללא הכרעה. איזורי השפעה נפרדים וטשטוש של הגבולות. חיזבאללה נלחם בהיקפים נרחבים והמשטר נשען עליו. מצוקתו של המשטר משפיע על ריבונותו ויתור על שטח ושליטה מצומצמת על שטחים שכן בשליטתו. הג'יהאד נכנס לשטח. השדרה המרכזית של חומס חאלד דמשק הוא של המשטר.

...

המלחמה עקובה מדם ובין שליש לחצי מהאוכלוסיה עזבו את בתיהם.

יש נסיון לפלח את הקבוצות למחנה של האופוזיציה, מורדים חמושים. צריך להפנות את תשומת הלב לשלושת הגורמים האיסלאמיסטיים. כ-80 אחוז מהמורדים יש להם אג'נדה איסלאמית כ-15000 בקבוצה היותר רדיקאלית. דאש שעולה וא-נוסרה הקבוצה השנייה. האסלאם הפוליטי, בניגוד לאלה שרוצים חליפות אסלאמית, רוצה זהות לאומית סורית דתית. 20 אחוז מהכוחות המורדים הם חילונים. לאיסלאמיות תהיה השפעה בסוריה העתידית. ברמת הגולן השליטה נמצאת בידי קבוצות חילוניות ופחות קבוצות איסלאמיות. המרחבים האלה יוצרים בחודשים האחרונים גם פיגועים נגד שטחנו. **הגבול שהיה שקט כבר לא שקט.**

רוב הארסנל הכימי הוצא מסוריה או הושמד בשטחה. הסורים עשו שימוש גדול מאוד מהארסנל שלהם כנגד האזרחים שלהם **וישנה שחיקה בצבא הסורי**, הן בצבא היבשה והן בחיל האוויר.

באירן העידן שלאחר בחירת רוחאני מסמל מאבק על דמותה של המדינה. בין המחנה של רוחאני שמעורר ויכוח מול סדר היום של המחנה השמרני. משקלו של הממסד האזרחי מתחזק מול המחנה הביטחוני אבל יש להם קונצנזוס לגבי המהפכה גם אם לא על ההגדרות העדכניות שלה.

אירן מצייתת להסכם הביניים כרגע, אבל היעד הסופי של חתירה לנשק גרעיני היא תממש אותו גם אם יחתם הסכם.

היא ממשיכה בבניין כוח צבאי מול ישראל והחתרנות האזורית תוך הצטיידות במאות טילים לטווח המאפשר פגיעה בישראל, ומקדמת טרור כחלק מהמדיניות האזורית שלה.

בלבנון, חיזבאללה נאבק בשלוש זירות הלחימה בסוריה למען שלטונו של בשאר וגם כנגד זליגת העימות ללבנון. צבאו שם הופך מחיל משלוח לחיל מצב. בזירה הפנימית יש מיליון פליטים סורים בלבנון וזה גורם לאלימות. הזירה הפוליטית שברירית. **ישנה ירידה ברף האלימות העדתית.** זירה שלישית היא המאבק בישראל. נעשים נסיונות להרתיע את ישראל מלתקוף. בניין הכוח של חיזבאללה במוקדו הוא הגדלת כמות הטילים והרקטות והצד השני הוא הצטיידות באמצעי לחימה במטרה לערער את העליונות האווירית והימית שלנו.

בעזה חמאס דבקה ברגיעה. השקט הוא אינטרס עיקרי של חמאס. לחמאס ישנם כמה אלפי רקטות עד 20 ועד 40 קמ וכמה מאות עד 80 קמ. בסיני מאז 2011 נעשים פיגועים נגד ישראל. שני ארגונים אחד מסיני ואחד מהרצועה פועלים בסיני. בשנה האחרונה פחת מספר הפיגועים בגלל פעילות של הצבא המצרי

בבסיס תפיסת ההפעלה של הצד השני (ציר חיזבאללה-חמאס-איראן וכו') יש שתי הנחות יסוד עוד משנות ה-90. הראשונה מכירה באופן עמוק מאוד בעליונות הטכנולוגית צבאית של ישראל. טנקים ומטוסים והגנה אקטיבית שאין לצד השני. אבל לצד הנחת היסוד הזו ישנה הנחת יסוד אחרת שיש לה נקודות תורפה ותלות. שלוש היסודות של התפיסה היא שאנו צריכים יכולת ספיגה משופרת חדירה לאזור האזרחי ולצמצם את יכולת הפגיעה שיש לצד השני. הנחת היסוד השנייה היא יסוד ההרתעה. כלומר, למשוך את העימות למקומות יותר נוחים לצד השני. אם משיגים את שתי היכולות האלה, מנצחים בזכות ההתשה. **ישראל לא יכולה להיגרר למלחמות ארוכות.**

האלמנט העיקרי שמגלם את המגמה העיקרית הוא שיפור יכולת הפגיעה בעורף הישראלי. גידול בכמות ובטווח של אמצעי הלחימה שיגדיל את אופן השרידות והספיגה, ובעיקר שיפור משמעותי ברמת הדיוק וכוח ההרס. **התופעה העדכנית המשמעותית היא המאמץ לבניית יכולת תקיפה מדויקת. באחת מהשיטות בעיקר מערכות מבוססות גיפאס זה שינוי משמעותי. היה לנו מונופול על יכולת מדויקת והיום זה משתנה בעיקר אצל אירן.** שינוי מהרעיון ההתשתי לכזה שיקצר את משך הלחימה שבא מלקחים שליליים ממלחמת לבנון השנייה ועמוד ענן מתוך הבנה שלחימה ממושכת מביאה לצד החזק יכולת לנצל את יכולותיו. הפיתרון שלהם הוא מהלומה מהירה שתגרום לנו כאב ותגרום לכך שלא נרצה להמשיך בלחימה.

מאמץ הייטקי לקיזוז העליונות הישראלית ביבשה באוויר ובים. הרוויית שדה הקרב באמצעים מעכבים וקטלניים. הרעיון של מנהרות התקפיות הוא רעיון של החדרת לוחמים לשטחנו לפגיעה במתקנים אזרחיים וצבאיים ויצירת בלבול.

ניסיונות למאמץ נרחב לפיגועים בחול.

סיכום

כמה משמעויות מרכזיות לישראל: ראשית ההרתעה הישראלית נשמרת מהעימות רחב ההיקף. כל גורמי הכוח לא מעוניינים בעימות רחב היקף עם ישראל, כולם חוץ מגורמי הג'יהאד שאיתם הרתעה עובדת אחרת. מתחת לסף המלחמה הזאת בהחלט יש מרחב בו האויב מאתגר אותנו.

בצד השני אפשר לראות מגמה של הפחתה באיום אבל התופעה היותר בסיסית היא הגדלת האיום על העורף בניית הכוח בחיזבאללה בארגונים בעזה ובאיראן ונמצא היום לפתחנו. גם במלחמה הבאה הרעיון של הכרעה מהירה יהיה קושי לממש אותו הסביבה האופרטיבית מגוונת מאוד והצורך הוא בניין כוח ייחודי.

לסיכום שלושה דברים המאפיינים של אי יציבות שהם מאפייני התקופה יש בהצגה הזו שורה של מגמות שליליות הצטיידות ברקטות ופיתוח דיוק. המגמות החיוביות הן ירידה באיום הצבאי הסורי

דברי פרופ טרכטנברג, עמית לאנג, דרור שטרומ

בכנס הרצליה ה-14 התקיים מושב בנושא 'יוקר המחיה בישראל', בהנחייתו של מר סמי פראג, דה מרקר. משתתפי הפאנל: מר דרור שטרומ, נשיא המכון הישראלי לתכנון כלכלי, ח"כ ד"ר אראל מרגלית, יו"ר השדולה ליוקר המחיה, מר עמית לאנג, מנכ"ל משרד הכלכלה, מר רמי לוי, בעלים ומנכ"ל, רשת שיווק רמי לוי - השיקמה דברי הסיכום: פרופסור מנואל טרכטנברג, יו"ד הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה, יו"ר הוועדה לשינוי כלכלי חברתי (קיץ 2011)

פרופ' מנואל טרכטנברג: "עצם העובדה שמתקיים מושב על יוקר המחיה זה לא מובן מאליו. לפני 4 שנים, לפני גל המחאה, זה לא היה נושא שמקובל היה לדון בו. לפני שהמשק קרס נעשה צעד אחד משמעותי. הנקודה היא שזה נתן סימן לפתוח בתהליך שנמשך עד עצם היום הזה וטרם הסתיים של הפיכת המשק הריכוזי למשק ששוואף לפתיחות, ליברליות כלכלית ועושה זאת בצורה פרטית. אין להכחיש את העובדה ששנה אחר שנה, בעקבות חוק ההסדרים נפתח עוד שוק. מאז 2011 לא קרה משהו דומה. הסוגיה של יוקר המחיה זו מטריה. על מנת לתקוף את זה בצורה רצינית, דרושה תוכנית ארוכת זמן ששמה לה מטרה בצורה אובססיבית ללא פרשנות. הייתה כתובת וקבלן ביצוע לפרוגרמה זו, אגף התקציבים באוצר. אתה צריך גוף שכולו ממוקד בתפקיד זה ועם אנשים שהשכילו לתפוס מרחק בטחון מהפוליטיקאים כך ששרי האוצר לא יכלו להסיט את אותה פרוגרמה. כיום יש את משרד הכלכלה ושם קורים דברים טובים. אך אין לו הרבה סמכויות, ולאף אחד אחר אין את הסמכויות להשלים זאת.

"ההתעסקות בשוק הדיור היא כישלון פנומנלי מכיוון שאין את האומץ ואת העוצמה כדי לקרוא לילד בשמו ולהגיד שעד שלא נטפל בהיצע ולא רק בביקוש, לא יקרה שום דבר משמעותי. בדמוקרטיה כוחות פוליטיים צריכים לקבוע ולא וועדה ולא דו"ח ולא יישום המלצות. ראש ממשלת ישראל עסוק בענייני חוץ ובטחון ולא יכול טפל בעניינים כלכליים בתשומת הלב הנדרשת. העיתונות הכלכלית שבמידה רבה מאוד התגייסה לנושא זה, בשנתיים האחרונות לקחה כיוון של פרסונליזציה של החטאים הכלכליים וזה מסיט את תשומת הלב לנושאים מערכתיים. הבעיה היא לא טייקון זה או אחר ונוצרה אשליה שאם רק אדם זה או אחר יהיה פחות רודף בצע, הכל יהיה בסדר, אבל זה לא כך.

מדד המחירים לצרכן לא מבטא נכונה את יוקר המחיה. הפרדוקס הוא שגם כאשר שער החליפין נמוך, עדיין יש לנו בעייה די רחבה של רמת מחירים מאוד גבוהה בקטגוריות מסוימות. פריטים מסוימים בסל הצריכה של משפחות צעירות עם ילדים של הורים שעובדים - בלוק הדיור קיים.

מיסים עקיפים, כולל מחירי החשמל, המים הארנונה וכו' - הבעיה היא שכל אחד מהמוסדות הממשלתיים המופקדים על תחומים אלו רואה את תחומו בצורה צרה ללא הסתכלות על ההשלכות על כלל הציבור ויוקר המחיה. הממשלה צריכה לקבוע פרמטרים כך שזה יהיה מוגבל על פי שיכולים מערכתיים. אני לא אופטימי במובן שעד שלא יקרה שינוי ברמה הממשלתית העליונה, של הטלת אחריות וסמכות של שר בכיר להפעיל את כל הכלים האלה ולהפוך לפרוגרמה ארוכת טווח, זה ישתנה את המציאות של הילדים שלנו, שלא רואים אופק ורוד עבורם".

דרור שטרום: "מצד אחד יש האומרים שלא כל התייקרות היא בעיה, מצד שני לכל העיתונים שומרי הסטטוס קוו הקיימים יש קול קורא שאומר שיש במשק דיבוק וחיידק מסוכן ששמו המלחמה ביוקר המחיה.

האם יש לנו בעיה של יוקר מחייה? בהשוואה בין ישראל ל OECD, בין 2003 ל- 2013 המחירים שלנו יחסית ממריאים לשחקים. אם נבדוק את עליית מחירי המזון בהשוואה לארה"ב ולמערב אירופה, נראה כי מ- 2008 עליית המחירים בישראל עולה משמעותית ביחס לאחרות. אם נשווה הכנסה של משק בית ישראלי לבין ההוצאות שלו נראה כי עם הזמן, ההכנסה לא מכסה את ההוצאה. העשירון החמישי בקושי מצליח לכסות את עצמו. אנחנו במדינת ישראל נמצאים במצב שבו 50% מהאוכלוסייה לא מסוגלים לעמוד ברמת ההוצאות - דבר שהופך להיות בעיה לאומית.

מדיניות המס גורמת לכך שהעשירון העשירי מהווה 64% מסך כל הכנסות המדינה מעבודה.

המרכיב הגדול ביותר שיוצר את יוקר המחיה הוא דיור והחזקה. בכל נושא מחירי הדירות מצבו נהיה רע וחמור מיום ליום. הצעדים של הממשלה עד עכשיו לא הביאו אפס קצהו של שיפור בתחום זה. מדד מחירי הדיור ומדד מחירי המזון בארץ לא גבוהים אם משווים אותם לרואנדה וקירגיסטן.

פיקוח מחירים על ידי הממשלה כשהוא נעשה בצורה נקודתית יכול ליצור עיוות יותר חמור מאשר יוקר המחיה לכשעצמו. תסתכלו על הלחם למשל, או הפיקוח על השמנת והגבינה כמו שעשה שר האוצר..

ההתמודדות עם יוקר המחיה לא מנוהלת על ידי הממשלה כמצב חירום לאומי. כשמדינת ישראל החליטה שההתנתקות מעזה זו משימה לאומית, זה קרה אחרי שנה. פה זה לא המצב. ללא מהפך אמיתי בחקיקה ובניהול, לא יקרה מהפך".

רמי לוי: "בשביל לבדוק מי אשם ביוקר המחיה, בדקתי הוצאות של משק בית של זוג שעובד אצלי במשק ויש להם שני ילדים. כל מי שהיה אשם ברוב ההוצאות זה הסקטור הציבורי. אם נסתכל על הסקטור העסקי הפרטי נראה שהעלויות פחותות ביחס לסקטור הציבורי. המיסים שהזוג הצעיר משלם לא מאפשר לזוג להישאר עם כסף ביד ולכן הוא לא יכול להשקיע בסקטור העסקי הפרטי.

הסקטור הציבורי מתנהל בצורה של מונופול, בצורה שרירותית. מנהל מקרקעי ישראל מחזיק 90% מהקרקעות ומשווק אותם לכל המרבה במחיר, כך מעלה את מחיר הדירות ומגדיל את הפער בין המעמדות. במקום להתייעל, הרשויות מעלות את הארנונה כי יש גירעון. אם אני הייתי מעלה את מחירי המוצרים, היו הולכים לקנות במקום אחר. חשמל ומים, מעלים את המחירים בצורה שרירותית. מי שאשם ביוקר המחיה זה הסקטור הציבורי. אם הסקטור הציבורי לא ייקח עצמו בידים ויחליט להוריד את יוקר המחיה על ידי הפחתת מיסים ובירוקרטיה, לא יהיה שינוי ביוקר המחיה".

עמית לאנג: "לפי הנתונים שלנו, אנחנו יקרים באופן יחסי 19 ב 20 אחוז מהמוצא האירופאי. הייבוא הוא מרכיב דרמטי בנושא כי 70% הצריכה הפרטית מבוססת על יבוא. יש לנו בעיה קשה בישראל בכל הקשור בחוקיות היבוא. הגבולות פתוחים ליבוא. הבעיה היא תהליכי היבוא שנוגעים במדיניות תקינה ששונתה לפני כשנה. זה מהלך לא פשוט בכנסת. נהלים ודרישות של משרדי הממשלה, אין להם אחריות בעולם. למשל, מדרג אנרגטי שיש רק בישראל. LG מייצרת בכל העולם אך במשרד האנרגיה הגדירו מדדים שונים.

עוד ישנה ריכוזיות ענפית בלא מעט תחומים, דבר שנוצר במהלך של עשור וייקח הרבה זמן לפרק אותו. פיקוח מחירים הוא נקודתי ובטווח הקצר אין ברירה. העברנו את חוק התקנים, חוק המזון, המלצות על הקלות משמעותיות ביבוא האישי, הגברת התחרות על מחירי יבוא עגלים ובשר, פתחנו מכסות כמעט בלתי מוגבלות לייבוא גבינות, עידוד תחרות בהקצאת שטחי מסחר, העברנו את נושא 99 האגורות, שינוי דרמטי נוסף הוא שינוי ההקצאות של המכסות הפטורות ממכס. עד היום הקצו זאת לכל מי שבא. היום זה ניתן רק עבור עידוד תחרות. יש עוד הרבה לעשות אך יותר מהכל הממשלה צריכה לעבור שינוי במחשבה ולהעביר את האחריות ליבואנים והסתפקות בפוסט מרקט".

ח"כ אראל מרגלית: "הבורסה הישראלית מתנהגת כמו סיציליה. מי שלא נמצא בחונטה, קשה לו מאוד להסתדר. אחד המניעים המרכזיים של יוקר המחיה בישראל זה המונופולים. אנחנו משלמים פי 3 על סכיני גילוח ביחס לארה"ב, זוג מוצצים עולה אצלנו 60 ש"ח כשבארה"ב זה נמכר ב 20 ש"ח. המונופולים האלו הם אלו שקובעים לנו את המחירים, לא נותנים לשחקנים אחרים להיכנס ונותנים לצרכן מחירים שאין להם אחריות. צריך להתייחס לחברות מונופוליסטיות שיש להם מחזור מכירות של מעל 200 300 מיליון בשנה, כמו אל חברה ציבורית, שעליה לפרסם את דוחותיה. שקיפות זו הדרך ההתחלתית לתת לחוכמת ההמונים לעבוד. זכותו של הציבור לדעת עבור מה הוא משלם".

"ברחובות אין חמצן לעשות עסק גם כשהעסק הוא טוב. יש שתיים וחצי חברות קניונים גדולות שמחזיקות כמעט את כל המסחר במקום שהכי כואב לו והן מחליטות אם הוא אוהב חנות או שלא. גם שם דרושה חקיקה על הדרך של התקשורת עם עסקים גדולים וקטנים, על שקיפות איך אתה מתמחר. איפה שהממשלה עובדת, אנחנו נותנים לה גב. איפה שהיא מתמהמהת, אנחנו נביא הצעות חוק פרטיות. אנחנו לא נגד עסקים, אנחנו בעד תחרות. זאת הדרך האמיתית לתת לקטנים להרים את הראש".

דברי הנגידה קרנית פלוג ופרופ' עומר מואב

ד"ר קרנית פלוג: "אנו מגבשים מדיניות מונטירית בתנאי אי ודאות. שיעורי ההשתתפות והתעסוקה נראים בשיא. זה לא מסתדר עם צמיחה איטית במגזר העסקי."

פרופ' עומר מואב: "ממשלת ישראל נוקטת במדיניות שהיא שילוב של אינטרסנטים ובורות כלכלית שמאשרת מצב של פגיעה בתעשייה הישראלית וגם בציבור הישראלי"

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל דיברה בכנס הרצליה במושב שנושאו: "השקל החזק ומדיניות שער החליפין של ישראל: האם מוטב חלש על פני חזק?"

ד"ר קרנית פלוג: "בתקופה האחרונה אנחנו מתמודדים עם תמונה מעורפלת של המצב הריאלי הכלכלי. חלק מהנתונים לא מתיישבים זה עם זה ומספרים סיפורים שונים על מצב המשק. המצב דומה גם בארה"ב. בהודעת הריבית האחרונה הדגשנו את אי הוודאות סביב המצב הכלכלי. המטרה: שמירה על מחירים, צמיחה, צמצום פערים, תמיכה במערכת הפיננסית ועוד. האינפלציה נמצאת עמוק בתוך תחום היעד קרוב לחלק התחתון. הציפיות לאינפלציה נמצאות בתוך תחום היעד כלומר נמצאים במקום שבו אנחנו אמורים להיות בהמשך למדיניות. צמיחת התוצר מתונה של 0.4% מה שמראה האטה של המשק והאטה של התוצר העסקי. התמונה שעולה מנתוני שוק העבודה שונה: ירידה בשיעור האבטלה, שיעורי ההשתתפות והתעסוקה נראים בשיא. זה לא מסתדר עם צמיחה איטית במגזר העסקי."

המדיניות צריכה להסתכל קדימה אך נתוני החשבונאות הלאומית מתפרסמים באיחור. זמינות הנתונים בנושאי כוח אדם הוא טוב, נתוני סחר חוץ גם הם מתעדכנים בצורה משמעותית. בכדי לנהל מדיניות מוניטרית צופה פני עתיד אנחנו רוצים להשתמש בכל האינפורמציה שיש בידנו ולדעת שהיא הכי מעודכנת. בדיעבד, למרות חוסר הוודאות, ההחלטות המדיניות התקבלו כך שהן השפיעו בזמן קדימה. חשוב להדגיש, שמדיניות מוניטרית מתבססת על נתונים מתעדכנים וחלקיים ולפעמים סותרים. האתגר של הבנק חשוב כי יש לאזן בין היכולת של המדיניות להשפיע מבעוד מועד. האתגר של קובעי המדיניות הוא לגבש תמונת מצב ותחזית על בסיס הנתונים בסיוע של מודלים ניסיון וידע מקצועי."

פרופ' עומר מואב, בית הספר לכלכלה, הבינתחומי הרצליה: "מעצבי המדיניות לא מבינים את כלל את עקרונות הייבוא והייצוא. ההנחה שיש לקדם את הייצוא ולמזער את הייבוא היא לא נכונה. הדבר היחיד שאפשר לעשות עם מטבע חוץ הוא לייבא. שער החליפין הוא משתנה שנקבע בשינוי משקל בעיקר בגלל תנועות ייבוא וייצוא. הייבוא והייצוא צריכים לזוז ביחד. האבסורד בממשלת ישראל הוא שמצד אחד כל המשאבים של לעודד ייצוא ולעודד ייבוא, גברו וגוזלים רווחה בצורה משמעותית, אבל המהלכים מקזזים אחד את השני בלי תועלת. ישנה תאוריה שגויה שכאשר מגדילים את הייבוא יוצרים אבטלה - זה כמו בן לא נכון. בתקופות שבהן האבטלה עולה הייבוא יורד. זה לא קשר סיבתי, יש קורלציה בין גאות כלכלית יש פחות ייבוא ופחות אבטלה. לפתיחת המשק לשווקים בינלאומיים יש יתרונות רבים. יש להסיר את חסמי הייבוא וזה יגדיל את הרווחה. ממשלת ישראל נוקטת במדיניות שהיא שילוב של אינטרסנטים ובורות כלכלית שמאשרת מצב של פגיעה בתעשייה הישראלית וגם בציבור הישראלי. אני מציע לבנק ישראל להפסיק לרכוש דולרים ולהפעיל לחץ על הממשלה להסיר חסמים על הייבוא. התעשיינים צריכים להחליט - הם לא יכולים להמשיך לאחוז את המקל בשני קצותיו."

אלישע ינאי, יו"ר איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה: "אנחנו נעצרנו בחמש השנים האחרונות. העצירה היא מלאכותית. הבעיה המרכזית לדעתי היא שקל חזק באופן חריג. יש לנו בעיה נוראית והעסק הוא מסובך. מה באמת עוצמת החוזק שלנו? אם נמשיך להיות אלופי השקל יפוטרו עוד אלפי עובדים. הספקולנטים מתנהגים כמו בסטיונרים. מבחינתי זה הרצת מניות. יש לנו הרבה מפותרים לאחרונה. אני מקווה שזה לא יימשך."

פרופ צבי אקשטיין, דיקן, בית הספר לכלכלה בבינתחומי, לשעבר המשנה לנגיד בנק ישראל: "הריבית היא כלי מרכזי והיא תמשיך להיות הכלי המרכזי לתיסוף ופיחות יתר. הבעיה המרכזית שיש לבנק ישראל זו בעיית הדיור. יש צורך לנתק את הקשר הזה, ולאפשר ריבית קבועה למשכנתאות של מעל לחמש שנים. רצוי לקבוע שער מינימלי בריבית אפסית של נק שיווי המשקל. שקיפות ושוק מט"ח יעיל, יגבירו את האפקטיביות של המדיניות המוניטארית."

ד"ר בועז שוורץ, מנכל דיויטש בנק ישראל: "כיום אנחנו רואים כניסה של כסף ארוך טווח ואנשים מאמינים בשקל לטווח הארוך. לדעתי השקל צפוי להתחזק. מה שחשוב הוא להתמודד עם השקל החזק. לא בטוח שהתערבות ישירה או הורדת ריבית היא נכונה. בטח לא לטווח הארוך. הממשלה צריכה לייצר מדיניות של ייעול המשק והתמודדות בשני נושאים: יוקר המחיה בארץ והתפוקה. המדינה צריכה לחזור לתוכניות שבהן היא מעודדת תעשיות עם ערך מוסף גבוה שפחות חשופות לשער חליפין זר."

בארי טף, לשעבר יועץ בכיר לנגיד וחבר הוועדה המוניטרית של בנק ישראל: שקל יותר חלש לא תמיד יותר טוב. המצב במשק לא רע, אבל השאלה היא מה יהיה בעוד שנתיים. בין המדיניות המוניטרית לתוצאות עוברות לפעמים שנה שנתיים. התוצאות הן ארוכות טווח. המדיניות המאקרו כלכלית לא יכולה לספק מענה מושלם לכל דרישה ולכל הסקטורים. יכול להיות שיש צורך בצעדים נועזים (כמו התערבות בשער החליפין) כמו קביעת רצפה לשער חליפין. מה שחינוי להבטחת צמיחה זה תשתיות פיזיות, מבניות ואנושיות שבהם חינוך, וממשל תאגידי."

פרופ' יעקב פרנקל

פרופ' יעקב פרנקל, יושב ראש, JPMorgan Chase International; יו"ר חבר הנאמנים של פורום ה-G30; לשעבר נגיד בנק ישראל, דיבר בכנס הרצליה ה-14 במושב שעסק בעתיד המזרח התיכון ובאתגרים הגלובליים, ואמר:

"בסופו של יום העתיד תלוי בכלכלה. הטרנדים המרכזיים, השאלות נשארו אותו דבר, אך התשובות השתנו מעט בגלל המציאות. מה שמוגדר כיום כטרנד מרכזי ישאר כזה גם בעוד מספר שנים. כיום הכלכלה העולמית מתאוששת, הדאגה שלנו היא שקצב ההתאוששות מתשנה ממקום למקום בעולם. באסיה הצמיחה הרבה יותר גדולה ממדינות מפותחות שמתאוששות באופן פחות. יש שינוי במרכז הכובד של הכלכלה העולמית. לפני כמה שנים היית שואל לאן צועד העולם, אז היה מספק להתבסס על 3 מעצמות מרכזיות ארה"ב, יפן ואירופה. היום אותן שלוש מייצרות רק 45% מהאאוטפוט."

"**מדינות הפכו סגורות יותר. מו"מ של סחר מאוד קשה.** האתגר הגדול היה סין נגד ארהב ואירופה. הבעיה בנייתוח הזה הוא שהעולם הרבה יותר גדול מזה. סין, ארהב ואירופה סגורות, יש בעיות אבל סגורות, אבל האקשן הוא במקום אחר. סין נגד שאר אסיה. שרשרת הסחר יותר סבוכה, ואם נתמקד רק בחוליה אחת ניכשל. נגמרו הימים שסין היא איום, כיום היא הזדמנות."

"אנו במצב בו המדדים הלא קונבנציונאליים כבר לא יעילים למדד הריבית. **הסוגיה האמיתית היא הקומפוזיציה של הבנק המרכזי.** בעבר הוא החזיק רק התחייבויות ממשלה מאוד נזילות, טווח קצר ויכלו לסחור בלי הרבה רעש. כדי להציל את המערכת, הוא כבר לא קנה איגרות חוב, אלא נכסים רעים כדי להפיג את הבנקים מלהיות בלענים של נכסים אלה. זה הפך את רוב הנכסים שלהם להיות כאלה וזה לא טוב. האקזיט יקרה בהתאם לקומפוזיציה ולגודל המאזן."

"האינפלציה כבר לא נושא מרכזי, כיום מסתכלים על אחוזי האבטלה. אם מסתכלים על אבטלה רואים שביוון וספרד זה גבוה מאוד ובייחוד לצעירים. העלות של הירידה באבטלה היא לא בגלל יצירת מקומות עבודה, אלא מחוסר אמון למצוא עבודה ואז יציאה משוק העבודה. אנשים חיו בתחושה שגויה שמדובר במעגל. אולם יש גישה נוספת - אם אתה לא עובד כבר הרבה זמן אז אולי יש בעיה מבנית. הרבה מובטלים כבר מעל חצי שנה, בשביל שיחזרו לשוק העבודה זה ידרוש חינוך מחדש."

כנס הרצליה הנערך זו השנה ה-14 במרכז הבינתחומי הרצליה, יימשך שלושה ימים (10-8 ביוני) ויעסוק בגיבוש תפיסת הביטחון של ישראל ובנושאים כלכליים וחברתיים שעל סדר היום הישראלי והבינלאומי. ייקחו בו חלק אישים בכירים מהעולם, שרים, חברי כנסת ומומחים מהזירה הביטחונית והכלכלית. בין הדוברים, הנשיא שמעון פרס, נשיא הנציבות האירופאית, חוזה בארוסו; ובכירים מממשל קלינטון ואובמה. **הכנס נערך ע"י המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) במרכז הבינתחומי,** בראשות פרופ' אלכס מינג, במהלכו תתקיים סדרת דיונים שיעסקו בהשפעת הטלטלה האזורית ועתיד המזרח התיכון על תפיסת הביטחון של ישראל, בסוגיית הגרעין האיראני ובלקחים מכישלון המשא ומתן עם הפלסטינים. הכנס יעסוק השנה בהרחבה גם בסוגיות כלכליות, ובנושאי חדשנות ישראלית וגלובליות. כן ידונו בבעיית הדיור הבווערת, יוקר המחיה, שער הדולר, יזמות וסייבר.

דברי שאול מופז וראם עמינוח

"**ח"כ שאול מופז:** "ישראל תידרש לשקם את ההרתעה שלה מול הטרור. ההרתעה שלנו מול ארגוני הטרור נשחקה בעשור האחרון"

"**יחסי ישראל והמערב, בדגש על ארה"ב - חייבים שיקום.**"

תא"ל ראם עמינוח: "השינוי דורש תקציבים. תקציב הביטחון היום נמוך מתקציב החינוך"

בפאנל בכנס הרצליה, העוסק בתפיסת הביטחון של ישראל, אמר **ח"כ רא"ל (מיל.) שאול מופז, יושב ראש מפלגת "קדימה", לשעבר שר הביטחון:**

"ישראל תידרש לשקם את ההרתעה שלה מול הטרור. ההרתעה שלנו מול ארגוני הטרור נשחקה בעשור האחרון. אם עמוד ענן קרה בסמיכות כה קרובה לעופרת יצוקה זה אומר שלא היתה הרתעה. בנוסף, אני שואל מתי חאלד משעל חלם להגיע לרצועת עזה ולנשק את עפרה? כיצד ישראל מאפשרת? זה הרי לא עולה בקנה אחד עם הרתעה."

"גם איום הטילים הופך להיות כזה שצריך לתת לו מענה. 170 אלף טילים ורקטות מאיימים על המדינה - הכמות הפכה לאיכות. וזהו איום אסטרטגי. ישראל מעולם לא נדרשה להתמודד עם טילים בכמות כזו ואיכות כזו. צריך גם להבין שאין דבר כזה יותר חזית ועורף. זה יחד ולכן פיקוד העורף - מספיק עם המשחקים שמעבירים אותו כפיצוי פוליטי כזה ואחר, הוא צריך להיות במשרד הביטחון."

עוד דבר שחייבים לטפל בו הוא יחסי ישראל והמערב, בדגש על ארה"ב - חייבים שיקום. איננו יכולים להמשיך לדבוק באסטרטגיה של "עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב". יש הרבה מאוד נושאים סמויים מהעין שבלי הכימיה בין המנהיגים, היכולות להוביל אותם - מצטמצמת. אתן דוגמה לכך: ארה"ב קיימה שנה משא ומתן מול איראן. ישראל לא ידעה מזה. לא זכור לי בשלושים שנה שאני מכיר, שישראל לא שותפה בנושא כה חשוב לה. לכן השיקום הזה הוא מחויב המציאות

לגבי התוכנית הרב שנתית אומר את זאת: כאשר הצבא מתנהל עם תוכנית רק לשנה הוא מבזבז כסף ולכן צריך תכנון לטווח ארוך וגם תקצוב לטווח ארוך.

כמו כן, הגיעה העת להפריד בין תקציב משרד הביטחון לבין תקציב צה"ל. תקציב צה"ל משמעותית נמוך מתקציב הביטחון. צריך להוריד את הכשירות מסדר היום - את תקציב הכשירות, במיוחד של אנשי המילואים, צריך לצבוע ככסף נפרד ולדאוג שכל שנה יתאמנו.

"עוד אני חושב שצריך לעגן את הסכמי השלום שלנו בתוך תפיסת הביטחון. ולראות איך מקדמים תוכנית מדינית. הסכמי שלום מחזקים את כוחה של ישראל יותר ממה שכוחה הצבאי יכול לתת. נקווה שלמנהיגות תהיה התבונה לעשות זאת".

בפאנל הוצגה תפיסת הביטחון החדשה, עליה עמלו 30 מאנשי המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) בראשתם של פרופ' אלכס מינץ, ואל"מ שאול שי. לדבריהם, יש להוסיף לתפיסה הקודמת, מימי בן גוריון, עוד ארבעה נדבכים: -מניעה וסיכול, בריתות אזוריות, היחסים עם ארה"ב, אדפטציה. על בסיס תפיסת ביטחון חדשה, הסביר פרופ' מינץ, יש לבנות תקציב ביטחון.

תא"ל ראם עמינח, היועץ הכספי לרמטכ"ל, התייחס גם הוא לתפיסת הביטחון המשתנה ולאגריים התקציביים: "מי שחושב ששינוי אומר בהכרח תקציב נמוך יותר - טועה. השינוי דורש תקציבים. גם אם יש גדר היכן שפעם היו טנקים - זה לא בהכרח עולה פחות. העולם המשתנה שסביבנו, גם טכנולוגי וגם מדיני - מחייבים אותנו להתאים עצמנו וזה כרוך בתקציב. וחוג מזה, מי שיקרא היטב את תקציב הביטחון יראה שהוא נמוך יותר מתקציב החינוך".

דבריהם של יובל שטייניץ ואלכס מינץ

שר המודיעין ד"ר יובל שטייניץ הבוקר בכנס הרצליה ה 14 בנושא האתגר האיראני:

"לארה"ב יש היום אחריות לא רק על הסכם עם איראן אלא גם על גורל העולם"

פרופ' אלכס מינץ יו"ר כנס הרצליה וראש מכון IPS למדיניות ואסטרטגיה הציג סקר ייחודי שנעשה בישראל הבוחן את תפיסות האיראנים בנושא הגרעין והקשר עם ישראל וארה"ב:

השר שטייניץ התייחס בדבריו לנאומים של ראשי המפלגות אמש בכנס הרצליה:

"אני רוצה לענות למבול תוכניות השלום שנאמרו פה אתמול. זה יפה שיש תוכניות לשלום ולהסדרת המזרח התיכון, אבל התוכניות הללו חייבות להיות מחוברות למציאות המדינית והביטחונית אחרת אפשר לאפסן את הכל במגירה, מי שמתעלם מהבעיה האיראנית אינו מחובר למציאות".

השר שטייניץ התייחס לשיחות המתקיימות היום בז'נבה והדגיש כי אומנם אנו מעדיפים פתרון דיפלומטי אבל לא כל עסקה היא עסקה טובה. אפשר וצריך להכריח את האיראנים לוותר על יכולת הסף הגרעינית שלהם, אבל לצורך זה חייבים להבין שלא כל הסכם הוא הסכם טוב. איראן גרעינית היא סכנה קיומית לישראל אך גם סכנה קיומית לעולם כולו. בחודשים האחרונים אנו רואים הבנה מסויימת מצד המדינות היושבות בשולחן המו"מ עם איראן לגביי העמדה הישראלית. אם בעשרים ביולי לא יהיה הסכם טוב שמונע את המשך התפתחותה של איראן כמדינה גרעינית אסור להסתפק בשלב זה בהסכם חלקי ולא בשל. הקהילה הבינלאומית צריכה להתנהג באחריות ולמנוע את הסכנות הצפויות לא רק לישראל ולמזרח התיכון, אלא לעולם כולו".

לפי ממצאי הסקר אותו הציג פרופסור אלכס מינץ, כ-40% מהנשאלים באיראן ענו כי הם תומכים בהכרה במדינת ישראל, אם יושג הסכם עם הפלסטינים וישראל תיסוג; כ-16% מהאיראנים מסכימים להכרה בישראל גם ללא נסיגה כלל.

כ-35% מהאיראנים רואים בסוריה כבעלת בריתה העיקרית של איראן במזרח התיכון; לבנון צוינה גם היא כבעלת ברית איראנית באזור. נתונים אלו ממחישים את קיומו של הציר איראן-סוריה-לבנון גם בעיני הציבור האיראני. כ-15% מהאיראנים ציינו כי איראן מבודדת, ואין לה בעלת ברית במזרח התיכון. השפעת הסנקציות מתבטאת בכך שבתמורה להסרתן המלאה, כ-54% מהאיראנים מוכנים לוותר על תוכנית הגרעין, כולל הרכיב הצבאי.

דבריו של רב אלוף בני גנץ על אתגרים לביטחון הלאומי של ישראל

במושב שנושאו: "אתגרים לביטחון הלאומי של ישראל: ראש המטה הכללי של צה"ל" נשא נאום רב אלוף בני גנץ:

אנחנו בסופו של דבר נמצאים במזרח התיכון שעובר טלטלה.

אני רואה את המצב באיראן כמשהו מאוד ייחודי. הרצון להגיע להסכם הוא חלק מהטלטלה במזרח התיכון. איראן לא תוותר על הנשק הגרעיני שלה, כתוצאה מהסנקציות. הם עדיין לא מוותרים על החזון והם מנסים להגיע לדיאלוג עם הקהילה הבינלאומית.

הבחירות הדמוקרטיות הן חופשיות לחלוטין, לכל המועמדים אותו סיכוי להיבחר.

שתי תופעות אלו בעתיות מאוד - התחזקות הציר הרדיקאלי, סיוע לחיזבאללה, המקביל לכך הג'יהאד העולמי הולך ותופס עוצמות בתוך המרחב הסורי, בישראל אתה עושים 'עץ או פלי' ואתה מפסיד. או חיזבאללה ציר רדיקאלי או הג'יהאד העולמי.

הזירה הדרומית רואה את מצרים שנאבקה על דמותה אחרי ההפיכה, משטר בסיסי מתחיל להתחזק, וכמובן מבחינתנו עזה מצליחה להתחמש וגם יהודה ושומרון. מה שמאפיין את המרחב הזה היא יציבות דרמטית ואנו כול הזמן צריכים להישאר דרוכים טיפה ימינה טיפה שמאלה. חובתנו היא דריכות וכשירות.

מדינת ישראל הייתה במקומות שבבוקר הכול היה טוב ובצהריים החלה מלחמה.

איזו הזדמנות אתה רואה במרחב, בעצם כול ההכרח הוא בעצם חניה כפולה באזור, כמו שתיארתי את איראן שחשוב למנוע ממנה יכולת גרעינית. היא תשתמש בכוח הזה ותפתח במרוץ גרעיני באזור. החלטה על שיתוף פעולה בינלאומי אפשר לגרום לכך שלא נגיע לשם, או בכוח או שלא בכוח. כאשר מסתכלים על המרחב, הסורי בסופו של דבר לכולם יש את אותו אינטרס הטורכים מול לבנון.

אני מניח שבסוריה, כול עוד אסד נמצא שם, לא נמצא פתרון, כי כולם נלחמים נגדו ולא כנגד האיום האזורי.

המערכת משתנה. ההסדרים לא יתרחשו כתוצאה משיבה של שני ג'נטלמנים. יש פה צורך לשיתוף פעולה בינלאומי.

אני רואים שינויים דרמטיים מבחינת האיומים.

מצד אחד קיים איום טבעי על מדינת ישראל מכיוון סוריה, אבל האיום היבשתי קצת פרח אבל לא ניתן להקל ראש בנושא. האיום השני יותר עוצמתי. עדין מתפתח בין אם על הקרקע ובין אם מתחת לקרקע ואנו נפגוש איום זה.

לוחמי הטרור ונשים אותם על פני המרחב אני מאמין שניתן לתת מספרים תלוי איפה נמדוד את הקיצוניים, אז נגיד 50 אלף איש, זו בעיה אופרטיבית? זו בעיה כי הם מפוזרים לכל עבר, ומבחינתנו גם גן יש הכרח להתמודד עם התופעה הזאת.

מצד אחד להתמודד עם איומים חדשים ומצד שני להתאים את עצמו למרחב שבו אנו נלחמים, המרחב שונה לחלוטין וליכולתנו כלים להתמודד עם המרחב, היקף הייעוד הוא כזה.

אנו ממשיכים להיערך לשינויים הללו כול הזמן, כי אנחנו מבינים החיבור סין השינוי האסטרטגי והשינוי האופרטיבי הוא בא בתפיסה הביטחונית שלנו והלחימה שלה, ריכוז מאמץ היום שונה והאיום הצבאי נראה אחרת כי בעצם מדובר על הכרעה על מי בדיוק אל איזה מרכז כובד, כמה במקביל איך תראה ההתרעה שלנו, רק לפני צבאות רק מול אירוע? צריך מודיעין מדויק, חיזבאללה שמתנהג חצי מדינתי מבין מה יקרה כאשר תהיה לחימה קרקעית, חמאס ומבינה את מחיר הלחימה והיא נושאת כרגע באחריות, מה לגבי השאר שיוצאים מסוריה לחברון לתוך ירדן לסיני זה חוזר לעניין אי היציבות היא חיה על ארגונים חמי צבאיים הבעיה שלנו היא מול שחקני המשנה.

האם ההגנה בחזית היום מספיקה? האם זה מספיק לבלום צבא?

בכל מה שקשור לצה"ל מבחינה אופרטיבית ניסינו להסתגל בהתאמה בגזרות השונות של צה"ל.

אנו צריכים להמשיך ולהתאים את עצמנו אנו מאמינים ומשוכנעים שאנו צריכים לשמר את העליונות שלנו הן באוויר בים וביבשה וגם מבחינה מודיעינית.

אנחנו מבינים שכמו שאנחנו כצבא אנו צריכים להישאר מאוזנים על 3 רגליים, יכולת הכשירות שלנו כי אנו לא יודעים מה יהיה מחר בבוקר, רמת מוכנות גבוהה.

בצה"ל אנחנו פתוחים לדיון על כול רפורמה אפשרית, מנסים להבין את הדרבים, אבל בסופו של דבר זה חיוני שנבין את האתגר כדי שנכין את המענה.

אני רוצה לסיים ולתת לכם את הדבר הכי חשוב בצה"ל ושחשוב שנשמור עליו רק כמילה אחת וזה אנשים, משרתי צה"ל קבע מילואים אזרחי עובדי צה"ל.

מאוד חשוב שנשמור על האנשים שלנו כי הם עובדים מאוד מאוד קשה.

שתי נקודות שהן מאוד חשובות והן יתרון מוחלט בסביבה שלנו.

האחד אין לנו ברירה אחרת שום מקום שום סיטואציה שום אלטרנטיבה, אין לנו לאן ללכת.

השני שהוא יתרון זה האנשים שליו זה בחינוך ברווחה ובתשתיות

אם כול הזמן הזכור שאין בריקה להבטיח את ההווה לבסס את העתיד מי שיעשה את זה זה אנשים. אם נזכור את זה בטוח יהיה לנו למה לדבר גם שנה הבאה.

הברונית דה רוטשילד:

הברונית דה רוטשילד: "אני קוראת למנהיגי ישראל למצות את כל היכולות וההון האינטלקטואלי והטכנולוגי שקיים בארץ, ולהפוך את ישראל לאומת הסטארט-אפ החברתי הראשונה בעולם"

פרופ' אוריאל רייכמן: "קרן רוטשילד קיסריה ומרכז הבינתחומי פועלים לפתיחת שערי ההשכלה הגבוהה לכולם כדי לעודד חדשנות ויזמות חברתית. זוהי אינה משימה קלה והיא דורשת משאבים, אך זוהי הדרך לקדם שינוי, צעד אחר צעד"

במושב הפתיחה החגיגי של כנס הרצליה ה-14 אמר פרופ' אוריאל רייכמן, נשיא ומייסד המרכז הבינתחומי בהרצליה, כי "המרכז הבינתחומי הרצליה רואה חשיבות רבה בשיתוף הפעולה עם קרן רוטשילד קיסריה. שני הארגונים חולקים את אותם ערכים ומטרות חינוכיות. קרן רוטשילד קיסריה ומרכז הבינתחומי פועלים לפתיחת שערי ההשכלה הגבוהה לכולם כדי לעודד חדשנות ויזמות חברתית. זוהי אינה משימה קלה והיא דורשת משאבים, אך זוהי הדרך לקדם שינוי, צעד אחר צעד. המרכז הבינתחומי נוסד במטרה לחנך את מנהיגות העתיד. הסטודנטים הלומדים בו מגיעים מ-86 מדינות. אנו מעניקים לסטודנטים את הכלים לשנות, ליזום ובאותה העת לדאוג לאחר, לעמוד על הזכות לצדק חברתי ולאנושיות".

הברונית אריאן דה רוטשילד: "אני קוראת למנהיגי ישראל למצות את כל היכולות וההון האינטלקטואלי והטכנולוגי שקיים בארץ, ולהפוך את ישראל לאומת הסטארט-אפ החברתי הראשונה בעולם. חוסן לאומי הוא הרבה יותר מביטחון, עלינו להפוך לשחקנים מובילים ולא רק לצופים מהצד, עלינו להביט אל העתיד ולעצב אותו ולא רק להגיב עליו, חוסן חברתי זה להביע נחישות, מנהיגות ויצירתיות".

מושב הפתיחה של כנס הרצליה ה-14 דן בנושא "יזמות חברתית וחלוציות במאה ה-21", בהנחיית פרופ' אמנון רובינשטיין, שר החינוך לשעבר; בית ספר רדזינר למשפטים, המרכז הבינתחומי הרצליה.

ובהשתתפות: ח"כ ד"ר עדי קול, מפלגת "יש עתיד"; פעילה חברתית, מייסדת "אוניברסיטה בעם"; ח"כ איציק שמולי, מפלגת העבודה, לשעבר יו"ר אגודת הסטודנטים הארצית וממנהיגי תנועת המחאה החברתית; מר נתנאל טוויטו, סגן ראש עיריית נצרת עילית; בוגר המרכז הבינתחומי הרצליה וארגון "שגרירי רוטשילד" של קרן רוטשילד קיסריה; הגב' רוויה אבו רביה, עמיתה בתכנית הדוקטורט ע"ש אריאן דה רוטשילד.

פרופסור אמנון רובינשטיין: "מערכת החינוך מחולקת לגמרי. החברה הישראלית לא נפגשת עם כל הפלגים במהלך החיים הבוגרים. יש צורך בחברה יותר שוויונית מכל הבחינות. הישראלים צריכים להיות פחות רחוקים זה מזה".

ח"כ ד"ר עדי קול: "הצעירים מרגישים שאין להם השפעה, שלא רואים אותם ומקשיבים להם, גם כשהם יוצאים לרחובות. זה מתחיל בחינוך. אנחנו לא מלמדים חשיבה חדשנית, לא לקבל דברים כמובן מאליו ולהקים מסגרות. כוח מרגישים מתוך עשייה יומיומית. מערכת החינוך צריכה לאפשר תהליך של עשייה והשפעה. כצעירה אני חושבת שהמטרה שלנו זה ליצור דיאלוג משותף וערכים משותפים למדינה שאין לה חוקה, כלומר, מדינה שלא החליטה אף פעם מה החזון שלה והערכים המשותפים שלה".

ח"כ איציק שמולי: "אני חושב שאמנם ביצות כבר לא נותרו לייבש, אך תפקידנו בחברה לא השתנה הרבה. כאנשים צעירים, הכלי הכי חזק שיש לנו הוא לשאול ולקרוא תיגר. בשנים האחרונות בעולם ובארץ, חוד החנית היא אנשים צעירים שמסתערים לפעמים באגרופים קפוצים על המציאות שסביבם ומנסים להוביל את העולם למקום טוב יותר. מדובר בדור שלם של צעירים שאוהבים את המדינה, משרתים אותה ומנסים לבנות בה את עתידם ולא יכולים לעשות כך. הם יוצאים לשוק התעסוקה ונתקלים בקיר בטון של שוק עבודה נצלני עם משרות חלקיות ושכר נמוך וכנגד זה מחירי דיור שעולים לשמיים ותוויות של מוצרים יקרים מאוד. אנשים בני דורנו אמורים לבנות מזה חיים. הפכנו לדור של קנגרו שתלוי בהורים עד גיל מאוחר. דור זה נאלץ להקפיא את החלומות בגלל מציאות כלכלית מאוד מייאשת. יש לקרוא תיגר ולהיכנס למוקדי קבלת ההחלטות. אני חושב שמדינת ישראל טובה יותר לא תצמח מקבלת החלטה של ממשלה או חוק בכנסת, אלא ממה שאנחנו עושים ממנה. אנשים צעירים שמחליטים לקום ולהוביל שינוי בחברה הישראלית, לא צריכים לחכות לממשלה או לעירייה, אלא לקום ולעשות מעשה. ככל שעובר הזמן, החיים שלנו צריכים להיות תלויים יותר בשלטון המקומי והרבה יקום וייפול על מנהיגות מקומית. אני תולה הרבה תקוות בראשי הערים. גם למגזר השלישי יש תפקיד מפתח - לעורר ולגרות את רצון הממשלה להיכנס פנימה".

כנס הרצליה הנערך זו השנה ה-14 במרכז הבינתחומי הרצליה, יימשך שלושה ימים (10-8 ביוני) ויעסוק בגיבוש תפיסת הביטחון של ישראל ובנושאים כלכליים וחברתיים שעל סדר היום הישראלי והבינלאומי. ייקחו בו חלק אישים בכירים מהעולם, שרים, חברי כנסת ומומחים מהזירה הביטחונית והכלכלית. בין הדוברים, הנשיא שמעון פרס, נשיא הנציבות האירופאית, חוזה בארוסו; ובכירים מממשל קלינטון ואובמה. הכנס נערך ע"י המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) במרכז הבינתחומי, בראשות פרופ' אלכס מינין, במהלכו תתקיים סדרת דיונים שיעסקו בהשפעת הטלטלה האזורית ועתיד המזרח התיכון על תפיסת הביטחון של ישראל, בסוגיית הגרעין האיראני ובלקחים מכישלון המשא ומתן עם הפלסטינים. הכנס יעסוק השנה בהרחבה גם בסוגיות כלכליות, ובנושאי חדשנות ישראלית וגלובליות. כן ידונו בבעיית הדיוור הבוערת, יוקר המחיה, שער הדולר, יזמות וסייבר.

דבי תקשורת, דוברות המכון למדיניות ואסטרטגיה

מיטל אילוז גורן, דבי תקשורת, 052-8748745, meital@debby.co.il

גדי אוחנה, דבי תקשורת, 052-8749069, gadi@debby.co.il

דוברות המרכז הבינתחומי הרצליה

ענבל חן, דוברת המרכז הבינתחומי הרצליה: 09-9602824, 054-4400784, inbalc@idc.ac.il

נעה אופיר, סגנית דוברת, המרכז הבינתחומי הרצליה, 09-9527376, 054-6226727, nofir@idc.ac.il